

Innspill til Energikommisjonen II

Fra: Motvind Nord Vuostebiegga Davvin

Dato: 25.5.2022

En bærekraftig energipolitikk - sett fra nord

Forbruket hos private husholdninger og industri er stabilt, og vi har nok kraft til å elektrifisere transportsektoren og industri. Regjeringa har likevel annonsert at det MÅ bygges mer kraft, det MÅ bygges mer vindkraft fordi behovet for kraft vil fordobles innen få år. Stadig nye vindkraftprosjekter planlegges.

En bærekraftig politikk kan ikke bygge på traumer og tvang

Vi ser at kraftbransjen som tidligere hadde forsyningsikkerhet som mål, arbeider for å maksimere fortjeneste, bygd på overføringer av mange slag.

Norges store energioverskudd i form av vannkraft kan lagres, og ved god forvaltning kan overskuddet økes og dekke nye behov. Vannkraft som produseres for 11,57 per kWh, selges nå til høystbydende. I 2021 og 2022 tappes vannmagasinene ned, og vassdragene effektkjøres. Dette går ut over både forbrukerne og industrien og biotopene i vassdragene, mens kraftbransjen nyter gigantisk fortjeneste.

I dag er konsekvensene av vindkraft godt dokumentert; en lite effektiv, ustabil og kostbar energiteknologi som gir massive inngrep i sårbar natur og drap av insekter og fugl, ødeleggelser for utmarksbeiter og reindrift, forurensing av jord og vatn, støy og lysforurensning, helseskader og konflikter i lokalsamfunn, osv. og uten faktisk klimaeffekt. Staten overser avgjørelser i Høyesterett og følger ikke opp plikten til lovlighetskontroll.

Vindkraft, eksportkabler, 420 kV linjer og høye strømpriser er symptomer for natur og demokrati i fare. I forvaltning av energi må bærekraft ivaretas overfor natur, folkehelse, menneskerettigheter og rettsvern på alle nivå, slik:

- Menneskerettigheter og natur må prioriteres foran kraftbransjens fortjeneste
- Marine økosystem og fugletrekk er sterkt truet og må gis vern
- Strøm er et felles gode. Maks pris 35 øre/kWh. Innfør topris-ordning.
- Folkehelse og samfunnsøkonomi foran krafteksport
- Vindkraftutbygging på land og hav må stoppes
- Symbolpolitikk og sløseprosjekter må stoppes:
 - Ingen nye eksportkabler eller 420 kV linjer
 - Stopp elektrifisering av petroleumsindustrien
 - Hydrogenfabrikker, datasentre, batterifabrikker og kryptomining er svært kraftkrevende, automatisert og dårlig samfunnsøkonomi
- Enova skal være for energisparingstiltak, ikke til energiprojekter
- Energiloven må endres

Traumer og tvang overfor natur og miljø, beitenæringer og lokalsamfunn

Vindkraft medfører arealforbruk og utslipp til land og vann:

- Inngrep i natur som reduserer jordas evne til å lagre CO₂
- Sprenging og anlegg i fjell til veger og fundamenter som gir store CO₂-utslipp
- Store inngrep og dominans i store arealer

- Masseflytting og sprengmasser – avrenning til vassdrag
- Oljeutslipp
- Mikroplast og epoxy fra slitasje av turbinblad, Leading Edge Erosion, LEE

Ikke et eneste vindkraftprosjekt har søkt utslippstillatelse etter forurensingsloven.

Vindkraft gir omfattende helseskader:

- Støy, skyggekast, lysblink og iskast
- Konflikter i lokalsamfunn og bygder

- Sorg, sykdom og problemer på individnivå

Vindkraft bygges ved at rettigheter brytes, lokalsamfunn overkjøres:

- Beitenæringer og reindrift fratras beiteland
- Eiendomsverdi reduseres, uten kompensasjon

Områder tas fra grunneierne etter trusler om ekspropriasjon - et tvangstiltak som bare skal nyttes når det er samfunnskritisk nødvendig, noe kraftproduksjon for fortjeneste og eksport ikke er.

- Samtykke til forhåndstiltredelse gis før retten til utbygging er endelig avklart, jf. [oreigningsloven § 25](#). I Fosen-saka ble ugyldighet fastslått etter at anleggene sto ferdig.

Disse alvorlige feil er ikke ivaretatt i NVEs nye retningslinjer for konsesjonsbehandling.

Vindkraft er utarmende symboltiltak

Energilovens formål om samfunnsmessig rasjonell produksjon og forsyningssikkerhet hjemler ikke at vanlige folk får alle ulemper. I dag betaler vi milliarder til vindkraftselskap over skatteseddelen, strømregninga og ikke-spesifiserte utgifter på nettleia. De gis mange ulike særfordeler og økonomiske overføringer.

Ikoniske landskap og historiske steder ødelegges. Mye av vår naturarv og kulturarv er allerede tapt, og mange steder står i fare. Mange kystkommuner i nord har problemer fordi fiskeråstoffet går direkte med trailer til Europa. Vindkraftselskap fra inn- og utland kontakter distriktskommuner i nord og lover tusenvis av arbeidsplasser. Det spilles på polarisering f eks. mellom lokalsamfunn og reindriften som har sommerbeite på kysten. Og selv om eksportkablene, krafteksporten og strømpriskrisa i Sør-Norge har brakt fram kunnskaper, er det nok politikere i nord som lar seg friste.

Områder for havvind som er utpekt her nord er i viktige gyteområder og fiskefelt, i nærheten av naturreservater og i viktige fugletrekk. Områder utpekt i 2011 står fortsatt på lista til NVE, trass protester f eks. fra fiskeriinteressene.

Statnett styrer sentralnettet inn i EU-prosjektet E-Highway 2050. Målet er fri flyt over grensene; eksport av strøm fra nord til sør og import av europeiske strømpriser til hver krok. Her nord ryktes det at NVE nå skal hurtigbehandle konsesjonssøknadene for 420 kV linjene. Trasé for 420 kV ble stukket i 2021. Dette vil si at konsesjonsprosessene bare er skuebrød.

Områder med dårlig forsyningssikkerhet, f.eks. viktige fiskevær på Nordkyn som har for få abonnenter til å finansiere oppgradering av tilførselslinja, får ikke bistand.

Motforestillinger må slippe til

Miljøvernforbundet tok avstand fra vindkraft, og grunnfjellet i natur- og friluftsansjoner har vært mot lenge. Nye organisasjoner er kommet til; La Naturen Leve i 2013 og Motvind Norge i 2019. I februar 2021 signerte flere hundre kulturarbeidere og kunstnere et opprop om å stanse vindkraftutbyggingene. Miljøbevegelsen er i dag mye mer enn industrifinansierte stiftelser som Bellona og ZERO.

Stadig flere opplever vindkraftregimet som angrep på viktige verdier som demokrati, rettsvern og tillit. Det er publisert mange gode kronikker og studier om feil og ulovligheter. Likevel

opplever miljø som har alternative syn og motforestillinger latterliggjøring og utestenging – også fra storting og statsråder.

Det er ikke bærekraftig. Dette er ikke demokrati.

Med hilsen

Ragnhild Sandøy

....

Motvind Nord